

Deliberativ medvirkning i forbindelse med temaplan mobilitet i Bærum kommune

Metodebeskrivelse og erfaringsnotat

Oppdragsnavn **Deliberativ medvirkning i forbindelse med temaplan mobilitet i Bærum kommune**
Mottaker **Bærum kommune**
Dokument type **Delrapport: Metodebeskrivelse og erfaringsnotat**
Dato **19.12.2025**
Utført av **Rambøll Management Consulting og Halogen**

Rambøll Management
Consulting
Harbitzalléen 5
Postboks 427 Skøyen
0213 Oslo

T +47 22 51 80 00
<https://www.ramboll.com/management-consulting>

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	2
2.	Rekruttering	2
2.1	Sammensetning av panelet	2
2.1.1	Panelet skulle gjenspeile befolkningsprognosen for 2040	2
2.2	Rekruttering	3
2.3	Endelig sammensetning av panelet	4
3.	Utgangspunkt for samlinger	5
4.	Gjennomføring av samlinger	5
4.1	Samling 1	5
4.1.1	Informasjon og faglig innhold	6
4.1.2	Diskusjon og refleksjon	6
4.2	Samling 2	8
4.2.1	Informasjon og faglig innhold	9
4.2.2	Diskusjon og refleksjon	9
4.3	Samling 3	11
4.3.1	Informasjon og faglig innhold	11
4.3.2	Produksjon	11
5.	Erfaringer fra samlingene	13
6.	Tabeller	15
7.	Figurer	15
8.	Vedlegg	15
8.1	Informasjonstekst brukt til rekruttering via Norstat	16
8.2	Presentasjoner alle samlinger	16
8.3	Materiale brukt i samlinger	16
8.3.1	Kart	16
8.4	Oppsummeringer fra samling 1 og 2	16

1. Innledning

Denne delrapporten beskriver metode og gjennomføring av rekruttering og samlinger i den deliberative medvirkningen med medborgerpanel i Bærum kommune i tilknytning til temaplan mobilitet. Rekruttering og samlinger ble gjennomført høsten 2025.

2. Rekruttering

2.1 Sammensetning av panelet

Rambøll hadde ansvaret for å rekruttere til medborgerpanelet. Panelet skulle bestå av 20 deltakere, og ha proporsjonal representasjon med innbyggerne i Bærum etter tre utvalgsriterier: Kjønn, alder og bosted.

2.1.1 Panelet skulle gjenspeile befolkningsprognosen for 2040

I samråd med Bærum kommune ble det besluttet at sammensetningen av panelet skulle gjenspeile kommunens befolkning slik framskrivningene anslår av befolkningen vil se ut i 2040.¹ Det ble besluttet å ta ut innbyggere under 16 år fra beregningen av populasjonsgrunnlaget. I tillegg ble det besluttet at aldersgruppen 16-29 år kun skulle bli representert av personer over 18 år. Dette er fordi det følger mange spesielle hensyn og krav til deltakelse i forskning for personer under 18 år. Sammensetningen av panelet tok da utgangspunkt i et befolkningsgrunnlag på totalt 126 867 innbyggere 16 år og eldre.

Med hensyn til bosted, ble det besluttet at panelet skulle bestå av personer fra fire ulike geografiske områder i Bærum: Fornebu, Bekkestua, Rykkinn og Hosle. Disse fire ble valgt fordi de representerer fire ulike mobilitetssoner, topografiske soner og demografiske profiler, og dermed kunne avdekke variasjon i utgangspunkt og fremtidig behov.

Tabellene under viser fordelingen i befolkningen jmf. befolkningsprognosene for 2040, for alder, kjønn og bosted:

Alder	Antall i Bærum	Andel i populasjonen
16-29 år	21 135	17 %
30-49 år	42 670	34 %
50-66 år	32 040	25 %
67-79 år	19 636	15 %
80 år og eldre	11 386	9 %

Tabell 2-1: Aldersfordeling befolkning 16 år og eldre, Bærum kommune 2040

Kjønn	Antall i Bærum	Andel i populasjonen
Kvinne	64 551	51 %
Mann	62 315	49 %

Tabell 2-2: Kjønnfordeling befolkning 16 år og eldre, Bærum kommune 2040

¹ Bærum kommune. (2025). Befolkningsprognose 2025-2050. Hentet fra:

<https://app.fabric.microsoft.com/view?r=eyJrjoiNDY3MzRhMzYtZjliYi00YzFjLWJiZjYtMjgyOWI1ZDM3NDlmIiwidCI6IjA3YmEwNmZmLTE0ZjQtdNDY0Yi1iN2U4LWJjM2E3ZTIxZTIwMyIsImMiOj9>

Bosted	Antall i Bærum	Andel i utvalget
Fornebu	15 577	52 %
Bekkestua	5 326	18 %
Rykin	5 272	18 %
Hosle	3 903	13 %
Antall innbyggere 16 år +	30 078	
Andel av innbyggere i Bærum	24 %	

Tabell 2-3: Fordeling etter bosted befolkning 16 år og eldre, Bærum kommune 2040

Basert på populasjonsfordelingen for alder, kjønn og bosted, foreslo Rambøll følgende sammensetning av utvalget:

UTVALG	Kjønn	Alder	Bosted
Deltaker 01	Kvinne	30-49 år	Bekkestua
Deltaker 02	Mann	30-49 år	Bekkestua
Deltaker 03	Kvinne	50-66 år	Bekkestua
Deltaker 04	Mann	67-79 år	Bekkestua
Deltaker 05	Kvinne	16-29 år	Fornebu
Deltaker 06	Mann	16-29 år	Fornebu
Deltaker 07	Kvinne	30-49 år	Fornebu
Deltaker 08	Mann	30-49 år	Fornebu
Deltaker 09	Kvinne	50-66 år	Fornebu
Deltaker 10	Mann	50-66 år	Fornebu
Deltaker 11	Kvinne	67-79 år	Fornebu
Deltaker 12	Mann	67-79 år	Fornebu
Deltaker 13	Kvinne	80 år og eldre	Fornebu
Deltaker 14	Kvinne	30-49 år	Hosle
Deltaker 15	Mann	30-49 år	Hosle
Deltaker 16	Mann	50-66 år	Hosle
Deltaker 17	Mann	16-29 år	Rykin
Deltaker 18	Kvinne	30-49 år	Rykin
Deltaker 19	Kvinne	50-66 år	Rykin
Deltaker 20	Mann	80 år og eldre	Rykin

Tabell 2-4: Foreslått utvalgssammensetning

I tillegg ble utvalget trukket basert på spredning på spørsmål om **reisevaner** som ble stilt i spørreundersøkelsen i forbindelse med rekruttering av deltakere.

2.2 Rekruttering

Deltakerne til panelet ble rekruttert gjennom Norstat. Norstat sendte ut forespørsel til innbyggere i aktuelle kategorier basert på utvalgsriteriene diskutert i forrige avsnitt. Deltakere som meldte interesse i å delta, hadde mulighet til å delta på alle tre samlinger, og oppfylte utvalgsriteriene ble invitert til å delta.

Rekrutteringen til panelet viste seg å bli mer krevende enn antatt for utvalgte grupper – særlig for personer under 30 år. Det medførte en forsinkelse i gjennomføringen av samlingene, der den første samlingen ble utsatt til opprinnelig dato for andre samling, andre samling ble utsatt til opprinnelig dato for tredje samling, og tredje samling fikk en ny gjennomføringsdato. Alle deltakere som hadde blitt invitert til første samling på opprinnelig dato, kunne også delta på alle tre samlinger etter utsettelsene.

På grunn av utfordringene med å rekruttere deltakere i utvalgte aldersgrupper, ble det til slutt nødvendig å gjøre en bredere rekruttering. Det vil si at Norstat inviterte personer i aktuelle aldersgrupper også fra andre boområder i Bærum. Det ble også nødvendig å gjøre en liten omstokk på kjønnsfordelingen for to av de geografiske områdene, men det utgjorde totalt ingen endring i fordelingen mellom aldersgruppene eller kjønnene. Det førte til at deltakersammensetningen i panelet ble proporsjonalt sammensatt i forhold til befolkningsprognosen for Bærum kommune 2040 for alder og kjønn, men ikke for de fire geografiske områdene.

Én person meldte frafall og kunne likevel ikke delta i panelet.

2.3 Endelig sammensetning av panelet

Tabellen under viser endelig sammensetning av panelet. Til sammen ble det til slutt 19 deltakere med proporsjonal fordeling i forhold til befolkningsprognosen for Bærum kommune 2040 for alder og kjønn.

Deltaker 07 meldte frafall. På første samling deltok alle 19. På andre samling deltok 18 av 19. På siste samling deltok 16 av 19.

UTVALG	Kjønn	Alder	Bosted	Vanligste transportmiddel	Deltakelse på samlinger		
					1	2	3
Deltaker 01	Kvinne	30-49 år	Bekkestua	Går	x	x	
Deltaker 02	Mann	30-49 år	Bekkestua	Bil, som sjåfør	x	x	x
Deltaker 03	Kvinne	50-66 år	Bekkestua	Går	x	x	x
Deltaker 04	Mann	67-79 år	Bekkestua	T-Bane	x		x
Deltaker 05	Kvinne	16-29 år	Fornebu	Buss	x	x	x
Deltaker 06	Mann	16-29 år	Stabekk	Bil, som sjåfør	x	x	x
Deltaker 07	Kvinne	30-49 år	Fornebu	Tog			
Deltaker 08	Mann	30-49 år	Jar	Sykkel	x	x	
Deltaker 09	Kvinne	50-66 år	Fornebu	Bil, som sjåfør	x	x	x
Deltaker 10	Mann	50-66 år	Fornebu	Bil, som sjåfør	x	x	x
Deltaker 11	Kvinne	67-79 år	Fornebu	Buss	x	x	x
Deltaker 12	Mann	67-79 år	Fornebu	Bil, som sjåfør	x	x	x
Deltaker 13	Kvinne	80 år og eldre	Fornebu	Bil, som passasjer	x	x	x
Deltaker 14	Kvinne	30-49 år	Hosle	Buss	x	x	x
Deltaker 15	Mann	30-49 år	Hosle	T-Bane	x	x	
Deltaker 16	Mann	50-66 år	Hosle	Buss	x	x	x
Deltaker 17	Kvinne	16-29 år	Sandvika	Går	x	x	x
Deltaker 18	Mann	30-49 år	Rykkinn	Buss	x	x	x
Deltaker 19	Kvinne	50-66 år	Rykkinn	Bil, som sjåfør	x	x	x
Deltaker 20	Mann	80 år og eldre	Rykkinn	Bil, som sjåfør	x	x	x

Tabell 2-5: Endelig panelsammensetning

3. Utgangspunkt for samlinger

Utgangspunktet for samlingene har vært en tilnærming basert på en deliberativ metode.² I dette ligger at medborgerpanelet gjennom faglig påfyll, individuell refleksjon og drøfting i grupper skulle sette seg inn i oppdragets tema og rammer, før de i felleskap skulle finne frem til anbefalinger 80 prosent eller mer av panelet kunne stille seg bak. Strukturen som har ligget til grunn for samlingene er skissert i figur 3-1.

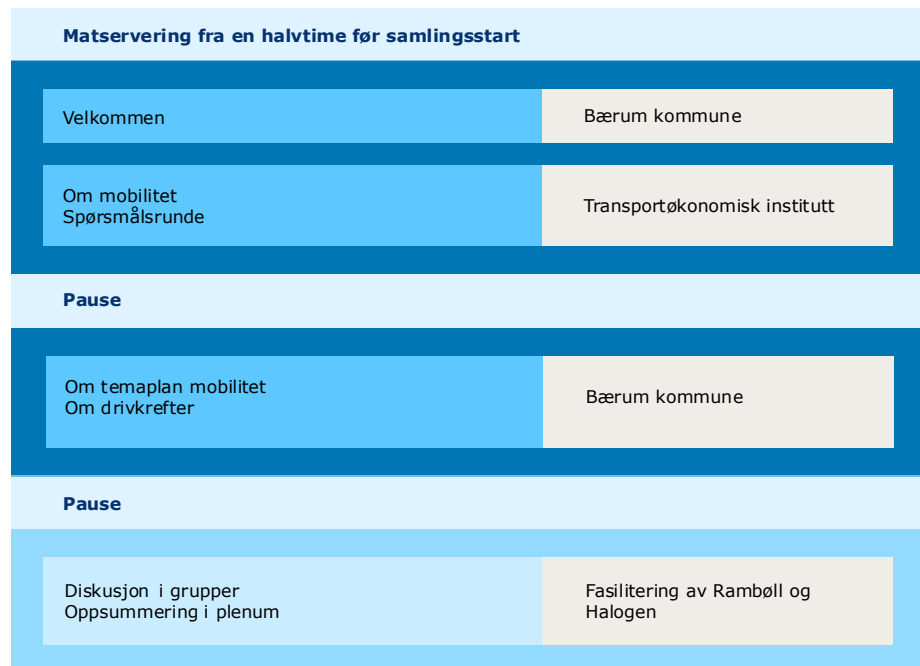

Figur 3-1 Utgangspunkt for samlingenes struktur

4. Gjennomføring av samlinger

4.1 Samling 1

I den første samlingen var fokus å bygge forståelse for oppdragets avgrensning og kunnskap om temaet, gjennom innlegg fra fagpersoner og gruppearbeid. Samlingens struktur var som følger:

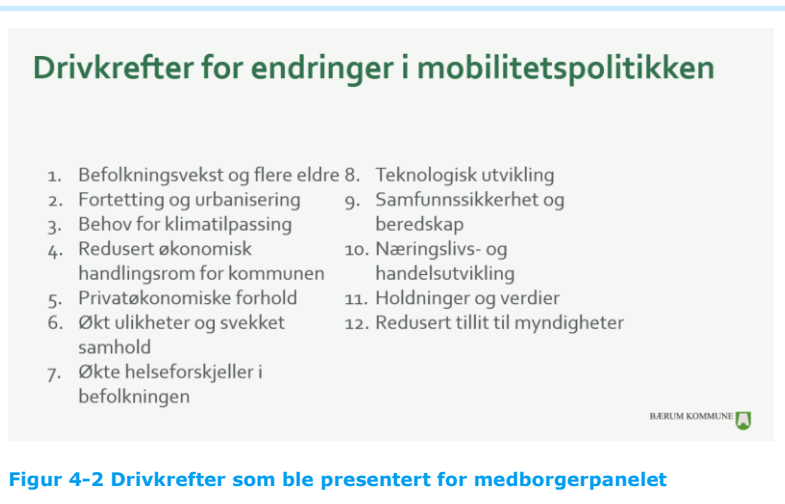

Figur 4-1 Samling 1

² The United Nations Democracy Fund (UNDEF). 2019. *Enabling National Initiatives to Take Democracy Beyond Elections*. Handbook. <https://www.un.org/democracyfund/sites/www.un.org.democracyfund/files/newdemocracy-undef-handbook.pdf>

4.1.1 Informasjon og faglig innhold

Det faglige innholdet i første samling var delt i tre hoveddeler. Etter innledende ord fra Bærum kommune fikk deltakerne forelagt en **introduksjon** til mobilitetsplanlegging og mobilitet som fag. Dette ble presentert av invitert mobilitetsforsker fra Transportøkonomisk institutt (TØI), Aud Tennøy. Deltakerne fikk i etterkant av presentasjonen mulighet til å stille spørsmål til representanten fra TØI. Etter en pause fikk deltakerne en nærmere introduksjon av temaplan mobilitet og **rammene** for denne, ved Bærum kommune. Til slutt presenterte kommunen deltakerne for **drivkreftene** for samfunnsendring som ligger til grunn for mobilitetsplanleggingen (se figur 4-2).

Figur 4-2 Drivkrefter som ble presentert for medborgerpanelet

4.1.2 Diskusjon og refleksjon

Drivkreftene var utgangspunkt for første gruppeoppgave. Deltakerne ble delt inn i grupper etter tellemetoden, med den hensikt at de skulle komme i kontakt med flest mulig av sine meddeltakere i løpet av den første samlingen. Sammensetningen av gruppene var dermed tilfeldig. På hvert bord hadde gruppene et arbeidsark med problemstillinger for mobilitetsplanen, der de sammen skulle plassere drivkreftene ut fra vurdert relevans og forutsigbarhet (se figur 4-3 og 4-4)

Figur 4-3 Arbeidsark gruppeoppgave drivkrefter

På hvert bord var det plassert ut bordkort med «personas». Dette er karikerte personifiseringer av ulike variabler (egenskaper, karakteristika) ved personer bosatt i Bærum.

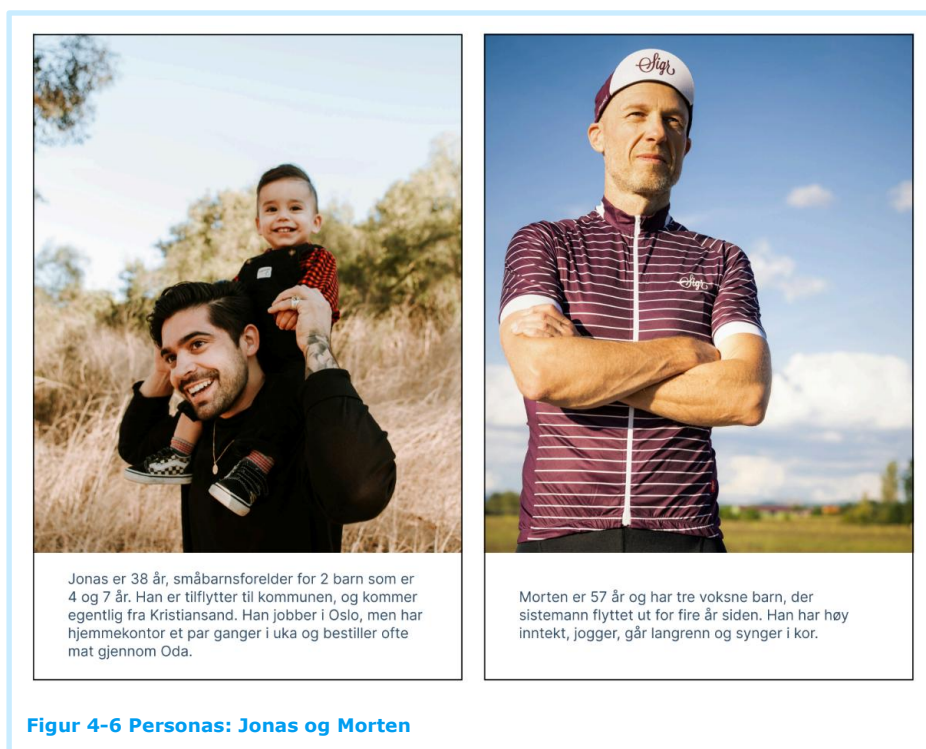
Ida er 13 år og går på ungdomskolen. Hun liker å bruke tiden etter skolen på å henge med venner og spille gitar på musikkskolen. Hun drar også på fotballtrening to ganger i uka.

Olga er 82 år og bor hjemme hos seg selv alene. Hun hadde en partner som har gått bort. Hun liker å bruke dagene på å møte venninner på kafé, låne bøker på biblioteket og dra på bridge-klubben. Hun har fire barnebarn hun gjerne vil se ofte.

Figur 4-5 Personas: Ida og Olga

Gjennom personas kan en diskusjon som handler om enkeltmenneskets situasjon og opplevelse av forhold i samfunnet lettere styres mot visse grupper, slik at man fokuserer på helheten i livssituasjonen til denne gruppen. Dermed kan nyanser undersøkes, og positive og negative sider ved ulike grep kan belyses.

Etter at gruppene hadde diskutert drivkreftene en stund ble de bedt om å ta inn sitt bord sin forhåndsbestemte persona i diskusjonen. Personasene som ble fordelt på deltakerne var «Jonas», 38 år og småbarnsfar, «Morten», 57 år med voksne barn, «Olga», 82 år og enke, og «Ida», 13 år og fotballspiller.

Etter arbeid i grupper presenterte en representant fra hver gruppe i plenum hva gruppa hadde drøftet, før avslutning for kvelden. Presentasjoner og oppsummering av paneldeltakernes arbeid i første samling ble sendt ut til alle deltakere i forkant av andre samling.

4.2 Samling 2

I andre samling skulle medborgerpanelet både få ytterligere faglig innsikt, i tillegg til at de skulle gis anledning til å drøfte problemstillingene nærmere. Til slutt i samlingen fikk panelet arbeide med utforming av anbefalinger. Samlingens struktur var som følger:

Matservering fra en halvtime før samlingsstart	
Velkommen	Bærum kommune
Om regional mobilitet Spørsmålsrunde	Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune
Pause	
Fremtidsbilder Oppsummering i plenum	Fasilitering av Rambøll og Halogen
Pause	
Prøveskriving av anbefalinger Oppsummering i plenum	Fasilitering av Rambøll og Halogen

Figur 4-7 Samling 2

4.2.1 Informasjon og faglig innhold

Innledningsvis i andre samling ble deltakerne presentert for oppsummering av gruppenes diskusjoner, som var gjort tilgjengelig gjennom det digitale verktøyet EngageXact. Dette for å sikre at alle hadde fått tilgang og at oppsummeringene stemte overens med deltakernes erfaringer.

Det faglige innholdet i andre samling omhandlet den **regionale konteksten** for mobilitet og mobilitetsplanlegging i Bærum. Bakgrunnen for dette har vært dels at det i diskusjoner og gruppearbeid i første samling var et tydelig behov for faktaopplysninger om hvordan Bærums mobilitet henger sammen med omlandet. I tillegg ga det en repetisjon og fordypning av hvordan planene fungerer, samt føringer og rammer som knytter seg til det regionale mobilitetsperspektivet. Presentasjonen ble holdt av representant fra det regionale areal- og transportsamarbeidet i Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune, Lise Weltzien.

4.2.2 Diskusjon og refleksjon

Deltakerne ble i denne samlingen delt inn i grupper i forkant, for å sikre best mulig spredning på tvers av alder og kjønn i alle grupper.

Som utgangspunkt for gruppearbeidet ble deltakerne presentert for oppgaver som var bygget på bakgrunn av scenariometodikk. Dette for å gi en ramme der deltakerne kunne få mulighet til å bearbeide det faglige innholdet fra første og andre samling, og fremlegge og diskutere egne synspunkter med hverandre. Dette arbeidet hadde overskriften **fremtidsfortellinger**, og baserte seg igjen på problemstillingene som ligger til grunn for temaplan mobilitet (figur 4-4). Deltakerne fikk et arbeidsark der de kunne notere fra drøftingen, kalt fremtidsfortellinger (figur 4-8).

Fremtidsfortellinger 2040

Persona

Område

Hvordan ser et kortreist hverdagsliv ut?

Hvilke destinasjoner oppsøker man i hverdagen, som fritidsaktiviteter, jobber, skole, kommunale tjenester og butikker?

Hvordan kommer personen seg fra A til B?

Hvilke transportmuligheter, tilgang på informasjon, tilstøtende teknologi eller mobilitetsvaner finnes?

Hvordan har personen det i nabolaget?

Hvordan ser et trygt og godt oppvekstmiljø, god livskvalitet, tilgjengelige og inkluderende bo- og nærmiljøer og møteplasser, samt attraktive byer og tettsteder?

Figur 4-8 Arbeidsark fremtidsfortellinger

Som illustrert av figur 4-9 har dette gruppearbeidet vært designet for at paneldeltakerne sammen skulle belyse hvordan problemstillingene som tegnes opp i arbeidet med mobilitetsplanen kunne se ut for ulike grupper av befolkningen, i ulike typer steder i Bærum. Til dette fikk deltakerne utdelt kart over fire områder: Bekkestua, Hosle, Fornebu og Rykkinn.

Personas				
Småbarnsforelder med jobb utenfor Bærum				
	Fornebu	Rykkinn	Bekkestua	Hosle
Hvor man skal Destinasjoner man oppsøker i hverdagen, som fritidsaktiviteter, jobbe, skole, butikker				
Hvordan man kommer dit Transportmuligheter, tilgang på informasjon, tilstøtende teknologi, mobilitetsvaner, m.m.				
Hvordan man har det i nærmiljøet Livskvalitet i nabolag, nærmiljøutvikling, ønsker og behov				

Figur 4-9 Utgangspunkt for oppgaver i gruppearbeid, arbeidsutkast

Til slutt ble deltakerne gitt en introduksjon til utvikling av **anbefalinger**. Med utgangspunkt i en mal (se figur 4-10) arbeidet deltakerne i grupper med å operasjonalisere de utfordringene og løsningene de hadde drøftet i foregående oppgave, i form av konkrete handlingspunkt – anbefalinger – for kommunen. Disse ble presentert i plenum før avslutning for dagen.

Hva er anbefalingen?	
Bakgrunn for anbefaling	
Argumenter for anbefaling	Argumenter mot anbefaling

Figur 4-10 Mal for skrijving av anbefalinger i andre samling

Presentasjoner og oppsummering av paneldeltakernes arbeid i andre samling ble sendt ut i forkant av tredje samling.

4.3 Samling 3

Samlingens gjennomføring var som følger:

Matservering fra en halvtime før samlingsstart	
Velkommen	Bærum kommune
Kort oppsummering	Fasilitering av Rambøll og Halogen
Individuell refleksjon og arbeid med anbefalinger	
Gjennomgang i grupper, videreutvikling av anbefalinger	
Pause	
Felles gjennomgang av helhet med løpende bearbeiding av anbefalinger i plenum	Fasilitering av Rambøll og Halogen
Testvotering	
Bearbeiding av forslag til endelige anbefalinger	
Endelig votering	
Avsluttende ord, og fotografering	Bærum kommune

Figur 4-11 Samling 3

4.3.1 Informasjon og faglig innhold

I tredje og siste samling ble det ikke prioritert å ha et eget faglig innlegg, men kommunens medarbeidere var tilgjengelige i lokalet for å kunne svare på oppklarende spørsmål ved eventuelt behov. Dette var i løpet av samlingen ikke en mulighet som deltakerne benyttet seg av utover et avklaringspunkt knyttet til en anbefaling i felles gjennomgang.

Innledningsvis i samlingen fikk deltakerne en kort repetisjon av aktiviteter i de foregående samlingene, og det ble bekreftet at informasjon og oppsummeringer fra disse samlingene har vært tilgjengelig for deltakerne.

4.3.2 Produksjon

Arbeidet ble innledet med individuell refleksjon. Alle anbefalinger fra andre samling var lagt inn i en oppdatert mal (se figur 4-12), og lagt ut på et stort bord. Det var også lagt ut tomme anbefalingsark etter den nye malen, som ble presentert for deltakerne. Panelet ble oppfordret til å studere anbefalingene og videreutvikle dem, enten gjennom å legge til tekst i de tomme feltene,

eller gjennom å skrive nye versjoner av anbefalingene. De ble også oppfordret til å lage nye anbefalinger om ting de selv synes var viktig å få med.

Tittel

nr.

Hvilke utfordringer svarer anbefalingen på?

Anbefaling

Hva kan kommunen gjøre?

Er det noen mulige nedsider ved anbefalingen?

Antall stemmer			Enighet
for	mot	total	0% 100%

Figur 4-12 Mal for skriving av anbefalinger i tredje samling

Deretter ble deltakerne bedt om å sette seg i forhåndsinnndelte grupper, hvor de skulle presentere sine syn og eventuelle forslag til anbefalinger for hverandre. Gruppene fikk også i oppdrag å samle anbefalinger som lignet hverandre, og jobbe med forslag til en felles anbefaling som kunne oppsummere flere, eller velge en anbefaling som prioritet over andre som liknet. Dette arbeidet ledet frem til en felles gjennomgang, der alle gruppene presenterte sine vurderinger, og panelet i plenum diskuterte seg frem til forslag til formuleringer og forenklinger.

I forkant av den felles gjennomgangen ble deltakerne presentert for en mal for notering av egne vurderinger knyttet til hver anbefaling (se figur 4-13). I den felles gjennomgangen ble hver anbefaling gitt en tydelig tittel og et nummer, som deltakerne kunne notere seg i sine personlige vurderingsark. På denne måten ville de enkelt kunne gjenkjenne hver anbefaling og huske sine egne standpunkt, og dermed stå best mulig rustet for votering.

Mine stemmer

Dette er et notatark som kan hjelpe deg å holde styr på de ulike forslagene som skal stemmes over. Noter deg et navn og din innstilling til forslaget, så husker du det når vi skal stemme det frem.

Hva heter anbefalingen?		Vil jeg stemme for eller mot?
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet
	nr.	☐ for ☐ mot ☐ annet

Figur 4-13 Vurderingsark til notering for deltakerne

Voteringen ble gjennomført i to runder, først en testrunde, og til sist en endelig votering. Det er siste votering som har ført frem til de anbefalingene som presenteres i anbefalingsrapporten. Mellom testvoteringen og endelig votering ble deltakerne oppfordret til å se nærmere på de forslagene for å 1) forbedre forslag de selv var positive til, men som ikke hadde fått flertall, og/eller 2) utvikle forslag med utfyllende tekst, forklaring eller eventuelle tilleggsmomenter. Deltakerne fikk også mulighet til å løfte forslag som hadde falt i testvoteringen til ny votering. De forslagene som hadde falt i testvoteringen, og som ingen løftet til ny votering, ble ikke stemt over i den endelige voteringen. Stemmegivning er regnet ut basert på antall deltakere i siste samling. Endelig resultat for hver enkelt anbefaling ble lagt frem for panelet løpende under voteringen.

5. Erfaringer fra samlingene

I første samling erfarte vi at gruppeoppgaven kunne være komplisert å gjennomføre som selvstendig gruppearbeid. Det ble tydelig at de påfølgende samlingene burde planlegges med utgangspunkt i at liknende oppgaver ville ha behov for en dedikert fasilitator på hver gruppe.

Det kunne vært en fordel å prioritere diskusjon med utgangspunkt i personas. Samtidig ser vi at det trolig var slik at drivkreftene som tema bidro til å gjøre perspektivet større, og løfte blikket. Vi vurderer at drivkrefter burde være tilgjengelige på bordet som «tiltakskort» fremfor i oversikt på

skjerm, om det er en oppgave man bruker tid på i første samling. Alle deltakerne hadde behov for å snakke om sine syn. Det kunne med fordel vært mer tid til individuell refleksjon før gruppearbeid.

I første samling var det mange ulike aktører som hadde innlegg og lead på oppgaver. Dette ble opplevd som forvirrende for noen deltakere, som ga innspill til fasilitator om dette. Dette innspillet ble tatt inn i planlegging av de neste samlingene, gjennom tydeligere overganger og repetisjon av roller.

I andre samling erfarte vi at oppgavene var på et riktig nivå, og ble godt tatt imot av deltakerne. Fasiliteringen fungerte godt, og tidsdisponeringen var riktig for de ulike agendapunktene. Strukturen på samlingen fungerte som tenkt, på den måten at deltakerne lot til å være godt rustet og hadde snakket seg gjennom ting, og anbefalinger ble et naturlig neste steg. Dermed var siste agendapunkt der de skulle skrive sine første anbefalinger en oppgave som ga mer output enn forventet, noe som ga et godt utgangspunkt for tredje samling.

Samlingen hadde samme fasilitator som ordstyrer gjennom hele kvelden, med unntak av kort velkomst og avslutning som ble ledet av kommunen. I tillegg var det et team på fire konsulenter som var dedikert til hver sine grupper gjennom hele kvelden. Denne strukturen fikk positive tilbakemeldinger fra deltakerne som mer oversiktlig enn i første samling, og det ble en stabil fasilitering gjennom hele kvelden av hver enkelt gruppe.

Bærum kommunes medarbeidere deltok som observatører i gruppene med mulighet for å kunne svare på spørsmål dersom deltakerne hadde behov for saksopplysninger i diskusjonen. Dette krevde tydelighet fra fasilitator, da det var viktig å understreke paneldeltakernes oppdrag om fri diskusjon. Det vil trolig være enklere for alle roller dersom muligheten for faktaopplysninger er plassert i noe fysisk distanse fra gruppene og må oppsøkes på en mer eksplisitt måte.

I tredje samling var tidsdisponeringen en utfordring da det var behov for mer tid enn planlagt til felles gjennomgang og sammenstilling av anbefalinger. Det ble derfor mindre tid til avsluttende ord og oppsummering enn ønskelig. En av deltakerne måtte dra før fotografering som var siste agendapunkt.

Det var vekslinger mellom felles gjennomgang, individuelt arbeid og gruppearbeid i flere omganger, noe som var utfordrende å fasilitere. Det var totalt fire konsulenter som ledet samlingen, med en fast konsulent som ordstyrer i felles gjennomgang og voteringer. Det var behov for aktiv fasilitering fra to konsulenter i felles gjennomgang, og støtte fra de andre konsulentene i å sikre dokumentasjon, både skriftlig og gjennom bilder. Sammenstilling underveis av anbefalinger til voteringer med støtte fra skjerm krevde tid og kapasitet, noe som var mulig takket være bemanningen.

Bærum kommunes medarbeidere var ikke aktive i denne samlingen utover velkomst og avskjed ved kommunens prosjektleder.

Samlet sett vil et deliberativt opplegg med fordel ha noe mer tid avsatt i første samling til øvelser som handler om å utvikle gruppedynamikk og bli kjent med hverandre. Erfaringen med panelets sammensetning er at det fungerer etter intensjonen å aktivt plassere deltakerne i grupper med bred representasjon av kjønn og alder.

Ved planlegging av et opplegg av sammenlignbare dimensjoner vil vi anbefale at det vurderes å avsette mer tid til hver samling, samt vurdere om det bør gjennomføres en fjerde samling der

leveransen kan videreutvikles av deltakerne (operasjonaliseringer, delmål, utdypende argumentasjon). Vi vil videre anbefale at det vurderes om og eventuelt hvordan det kan tilrettelegges for aktivt arbeid fra medborgerpanelet i tiden mellom samlingene.

Når det gjelder rekruttering av deltakere vil vi anbefale å redusere antall utvalgsriterier eller operere med noe mer utvidede kriterier. For eksempel kan det være fordelaktig å basere seg på kun alder, kjønn og reisevaner og/eller områdeavgrensinger med større befolkning. Da vil man være mindre sårbar for rekrutteringsutfordringer knyttet til sammensetningen i panelet på de ulike variablene.

Vi vil anbefale at kommunen utvikler en intern veileder for gjennomføring av deliberative prosesser med utgangspunkt i erfaringer fra prosjektet. På den måten kan lærdommer operasjonaliseres og gi gode rammer for fremtidige deliberative prosesser.

6. Tabeller

Tabell 2-1: Aldersfordeling befolkning 16 år og eldre, Bærum kommune 2040	2
Tabell 2-2: Kjønnfordeling befolkning 16 år og eldre, Bærum kommune 2040	2
Tabell 2-3: Fordeling etter bosted befolkning 16 år og eldre, Bærum kommune 2040	3
Tabell 2-4: Foreslått utvalgssammensetning	3
Tabell 2-5: Endelig panelsammensetning	4

7. Figurer

Figur 3-1 Utgangspunkt for samlingenes struktur	5
Figur 4-1 Samling 1	5
Figur 4-2 Drivkrefter som ble presentert for medborgerpanelet	6
Figur 4-3 Arbeidsark gruppeoppgave drivkrefter	6
Figur 4-4 Problemstillinger i temaplan mobilitet	7
Figur 4-5 Personas: Ida og Olga	7
Figur 4-6 Personas: Jonas og Morten	8
Figur 4-7 Samling 2	8
Figur 4-8 Arbeidsark fremtidsfortellinger	9
Figur 4-9 Utgangspunkt for oppgaver i gruppearbeid, arbeidsutkast	10
Figur 4-10 Mal for skriving av anbefalinger i andre samling	10
Figur 4-11 Samling 3	11
Figur 4-12 Mal for skriving av anbefalinger i tredje samling	12
Figur 4-13 Vurderingsark til notering for deltakerne	13

8. Vedlegg

Vedlagt følger dokumentasjon og ressurser fra samlingene, samt informasjonstekst brukt i rekruttering. Dokumentene vedlagt er følgende:

8.1 Informasjonstekst brukt til rekruttering via Norstat

- Rekruttering

8.2 Presentasjoner alle samlinger

- PRESENTASJON SAMLING 1
- PRESENTASJON SAMLING 2
- PRESENTASJON SAMLING 3

8.3 Materiale brukt i samlinger

- Personas
- Samling 1_oppdrag
- Samling 1_underlag
- Samling 2_anbefaling
- Samling 2_fremtidsfortellinger
- Samling 3_anbefaling
- Samling 3_minestemmer

8.3.1 Kart

- Bekkestua
- Fornebu
- Hosle
- Rykkinn

8.4 Oppsummeringer fra samling 1 og 2

- Samling 1 – oppsummering – 1
- Samling 1 – oppsummering – 2
- Samling 2 – oppsummering – 1
- Samling 2 – oppsummering – 2